Kasım 1964 Sayı-17

ATATÜRK

Özel sayısı

- Atatürkü anlamaya çalışalım
- Atatürkün dış politikası
- O'nun için neler dediler
- Hâtıralar
- Şiirler

YURDUN SESİ

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

ATATÜRKÜN GENÇLİĞE SESLENİŞİ

Ey Türk gençliği!

Birinci ödevin, Türk bağımsızlığını, Türk cumhuriyetini sonsuzluğa kadar korumak ve savunmaktır.

Varlığının ve geleceğinin biricik temeli budur. Bu temel, senin en değerli hazinendir. Gelecekte dahi seni bu hazineden yoksun etmek istiyecek iç ve dış kötücüllerin olacaktır. Bir gün bağımsızlık ve cumhuriyeti savunmak zorunda kalırsan, ödeve atılmak için, içinde bulunacağın durumun olanak ve koşullarını düşünmiyeceksin. Bu olanak ve koşullar çok elverişsiz görünebilir. Bağımsızlık ve cumhuriyetine kıyacak düşmanlar, bütün dünyada benzeri görülmemiş bir yenginin temsilcisi olabilirler. Zorla ve hileyle değerli yurdun bütün kaleleri alınmış, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve ülkenin her köşesi doğrudan doğruya ele geçirilmiş olabilir. Bütün bu koşullardan daha acıklı ve daha korkunç olmak üzere, ülkenin içinde iktidara sahip olanlar gaflet ve sapıklık, üstelik ihanet içinde bulunabilirler. Üstelik, bu iktidar sahipleri kendi çıkarlarını saldırganların siyasal amaçlarıyle birleştirebilirler. Ulus, yoksulluk ve darlık içinde yıkkın ve bitkin düşmüş olabilir.

Ey Türk geleceğinin çocuğu!

İşte bu durum ve koşullar içinde dahi, ödevin, Türk bağımsızlık ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Aradığın güç damarlarındaki soylu kanda vardır.

ATATÜRK
Büyük Nutuk'tan
(Günümüzün Türkçesiyle)

Yirmi altıncı ölüm yıldönümünde:

ATATÜRKÜ ANLAMAYA ÇALIŞALIM

Atatürk ölümlü hayatını bitireli, yahut ölümsüz hayatına başlıyalı 26 yıl oldu.

Millî Kurtuluş Savaşı sırasında olduğu gibi, bugün de, Atatürk deyince, iki cephe karşı karşıya geliyor. Biri, gerçek Atatürkçüler, diğeri Atatürk düşmanları, yani gericiler. Birinciler, yani ilericiler, Atatürkün önderlik ettiği Millî Kurtuluş Savaşını amacına ulaştırmak ve Türkiyeyi çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak için savaştılar, savaşıyorlar. İkinciler, yani gericiler de, Kuvvayı Milliye zamanındaki gibi, ilericilere destek ve kuvvet olmasın diye Atatürkü unutturmaya, halkın gözünde O'nu zındık, kâfir göstermeye gayret ediyorlar; gerçek Atatürkçüleri vatan haini, yabancı ajanı göstermek istiyorlar. Atatürke ve O'nun açtığı yola, yeniliklere karşı duranların, direnenlerin başında, AP içinde toplanmış gericiler gelmektedir.

Atatürkçülüğün temel ilkeleri:

Atatürkü sayunan, O'nun eserlerini asıl hedeflerine götürmeye çalışanlar, gerçek Atatürkçüler, Atatürkün temelini attığı ilkeleri şöyle anlıyorlar:

1. Halkçılık: Her yerde, her zaman halkın halk tarafından halk için idaresi.

2. Devrimcilik: Toplum gelişmesini sağlamak için, sürekli, aralıksız, halk yararına temelli iktisadî, siyasî ve kültürel reformlar yapmak.

3. Devletçilik: Çağımızda halkın bir an önce kalkınması, refaha kavuşması için, devletin iktisadî işletme alanında başlıca yönetici, düzenleyici, geliştirici ödevi üzerine alması.

4. Milliyetçilik: Kurtuluş Savaşında kan dökerek sayunulan millî menfaatlerin titizlikle korunması, milletimizin diğer milletlerle eşit sayılması, millet fertleri arasında kader birliğinin yaratılması.

5. Lâiklik: Tam bir dinî inanç serbestliği, vicdanlara devletin veya her hangi bir siyasî gücün karışmaması. Din ve devlet işlerinin kesin olarak ayrılması.

6. Cumhuriyetçilik: Egemenliğin, Millî Kurtuluş Savaşı ruhunda kayıtsız şartsız millete verilmesi, devlet idaresinde halk güçlerinin hâkimiyetinin korunması.

7. Barışseverlik: Halklar arasında eşitlik temelinde dostluğun kurulması, bütün dünya devletleri ve komşularımızla iyi bağlar kurulması ve her türlü

anlaşmazlığın görüşmeler yoluyla çözümünün desteklenmesi, harpçı hazırlıklardan ve davranışlardan uzak kalınması, harbin ve militarizmin propaganda edilmemesi, harbe karşı mücadele.

8. Anti-emperyalizm: Kayıtsız şartsız bağımsızlık; yabancı devletlerle eşitlik şartlarına aykırı temas ve antlaşmalardan uzak kalmak; yabancı sermaye imtiyaz ve kontrollerine karşı iktisadî özgürlüğü savunmak; yüzde yüz milli bir dış siyaset gütmek; yurdun toprak ve iktisadi bütünlüğünü korumak; millî servetlerden sadece milletin yararlanmasını gözönünde tutarak, halkı yurdun bütün varlıklarının gerçek ve biricik sahibi yapmak; yurdu yabancılara bağlıyacak her türlü davranışa, sözleşme ve antlaşmalara karşı koymak; yabancıların iktisadî, askerî, siyasî ve kültürel her türlü müdahale denemelerini önlemek . . .

Atatürk ilkelerinin özü ve amacı unutuldu:

Atatürkün koymuş olduğu bu temel ilkelerin sadece lâfı edildi ve hâlâ da ediliyor. Bu temel ilkelerin birer hedef olduğunu anlamaya bir türlü yanaşılmadı. Atatürk, Cumhuriyeti kurmuştu. Bundan maksat, Cumhuriyetin hedefleri idi. Atatürkçü olduğunu söyliyenlerin çoğu, O'nun gösterdiği hedeflere gelişigüzel bir biçim uydurarak onları kalıplar içinde tutmayı Atatürkçülük sandılar ve sanıyorlar. Atatürkçülüğün karşısında olanlara gelince, şeriatçıların, Osmanlı artığı saltanatçıların, ırkçıların, faşistlerin, düşük devir vurgunlarını hayal edenlerin, intikamcıların, ümmetçilerin bulunduğu bu cephenin isteği, amacı herkesin malûmudur. Bu cephede toplanan gericilere göre, Atatürk «zındık, kâfir ve gâvur» dur. Atatürkçüler ise, yine onlara göre, meslekleri «zındıklık, vatan hainliği, millet düşmanlığı» olan kimselerdir.

Atatürk ve ilkeleri, en fazla sahte Atatürkçülerin elinde katledildi denebilir. Toplumumuzu bilim temelinde, çağdaş uygarlığa yükseltme savaşında gerçek Atatürkçüler, dün olduğu gibi bugün de, karşılarında gericileri buluyorlar. Atatürkçü geçinen sahtecilerin, tutucu, tavizci tutumları dı gerici cephenin işine bir hayli yardım ettiği için, gerçek Atatürkçülerin savaşı bir kat daha zorlaşıyor. Gerçek Atatürkçüler, kalkınmak için bilimi kılavuz edinelim derken, AP nin öncülük ettiği gericiler, şeriat usullerine göre ülkemizi geri götürmek, ortaçağ karanlıklarına sürüklemek istiyorlar. Cumhuriyet yerine padişahlığı, hilâfeti getirmek istiyorlar. Sahteciler yıllardan beri bu gericilere taviz üstüne taviz vere vere, Atatürke en büyük ihaneti işlediler. Ve bugün Atatürkün baş ilkesi bağımsızlığın sahte Atatürkçüler tarafından çiğnenmesi yüzünden, sömürgecileri, emperyalistleri yurdumuzdan ikinci defa koğmak, milli bağımsızlığımızı tekrar kazanmak zorundayız. Atatürkün temel ilkeleri çiğnendiği için, bütün yurtseverler, gerçek Atatürkçüler, Atatürkün hareket noktasından tekrar işe başlamak zorunluğu içindedir.

Atatürk sömürgeciliğe ve emperyalizme karşıydı:

Atatürk, Türk yurdunu sömürgecilerin, emperyalistlerin pençesinden kurtarmak için toplanmış olan ilk Millet Meclisinde şöyle demişti:

«Emperyalist devletlerin, sömürücü kapitalistlerin ve onların içerdeki ortaklarının devlet ve milletimizin hayatına açıkça kastetmeleri karşısında, Meclisimiz en haklı müdafaa için toplanmıştır. Asıl amacımız, tam istiklâle sahip bir memleket yaratmaktır. Tam istiklâl deyince şunu anlıyoruz: Siyasî, malî, iktisadî, adlî, askerî, kültürel her hususta tam istiklâl, tam hürriyet. Bu saydıklarımızın her hangi birinde istiklâlden yoksunluk, millet ve memleketin hakikî mânasiyle bütün istiklâlden yoksun kalması demektir.»

Bugün, gerçek Atatürkçüler, bütün yurtseverler, sağduyu sahibi bütün vatandaşlar, Atatürkün bu tarifine uygun tam bir istiklâle sahip olmadığımızı elle tutulurcasına görüyorlar. Ve işte bu sebeple, yeniden millî bağımsızlık ve özgürlük savaşına girişmişlerdir.

İktisadi bağımsızlığımız :

Atatürkün 26-ncı ölüm yılında, içerdeki manzara daha yürekler acısıdır. Onun kurduğu bütün kurumlara gericiler her gün saldırıp duruyor, tavizciler de kurulmuş olanları soysuzlaştırıyorlar.

Atatürk, *«Yeni Türkiye cihangir bir devlet değil, iktisadi bir devlet olacaktır»*, demişti. Ölümünden 26 yıl sonra ne halde olduğumuz meydanda. Borç gırtlakta, açıkları kapatmak için dışarıya habire işçi ihraç ediliyor. Yâdellerde yabancıları zengin etsinler, bu arada beş on kuruş artırıp yurda göndersinler ve dış ödeme açığının bir kısmı kapansın diye, üç yılda yarım milyon işçinin ihracı düşünülüyor. Aldığımız borçların, taksit ve faizlerini bile ödiyemiyecek hale geldik. Bize borç verenlere «daha da borç verin ki, eski borçlarımızın taksitlerini ödiyelim» diyoruz. Yabancılar, bu hale düşmüş bir borçluya istedikleri gibi şart koşuyorlar. Maliyemizi, dış ticaretimizi, hattâ piyasaya çıkarılacak paraların miktarını yıllardır hep Amerikalılar kontrol ediyor.

Atatürk, *«Tüccar, milletin emeğini ve üretimini kıymetlendirmek için, eline, zekâsına ve namusuna emniyet edilen, ve bu emniyete liyakat göstermesi gereken adamdır»* demişti. Eline, zekâsına, namusuna teslim ettiğimiz memleket ticaretini yabancı sermaye ile ortaklaşan tüccarlar, ithalâtçılar, ihracatçılar, büyük Fikret'in dediği gibi, milyonlarca emekçinin alınteri mahsullerini korkunç bir kân-ı istiha ile midelerine indiriyorlar, indiremediklerini de ilerde yutmak üzere yabancı ülkelerdeki bankalara yatırıyorlar.

Tek sözle, iktisadî ve malî istiklâl yitirilmiş demektir.

Askeri, siyasi, sosyal ve kültürel alanda :

Nato'ya girdiğimizden beri, askerî ve siyasî bağımsızlığımız resmen Amerikalı generallerin, politikacıların eline teslim edildi. Yani Atatürkün tarif ettiği siyasî, askerî istiklâl de yitirilmiş demektir.

Kültür, eğitim durumumuz da yürekler acısı. Atatürk, «Milleti kurtaranlar, yalnız ve ancak muallimlerdir» demişti. Yurdun her köşesinden, her gün kovulan, sövülen, dövülen, hattâ öldürülen öğretmenlere dair haberler aldıkça, hele %65 mizin hâlâ alfabeyi bile bilmediğini ilân eden istatistikler yayınlandıkça, Atatürkün bu sözleri kulaklarımıza ne kadar yabancı geliyor!

Atatürk, *«Her şeyden önce, memlekette topraksız köylü bırakılmamalıdır»* diye öğütlemişti. Ama ölümünün 26-ncı yılında hâlâ milyonlarca köylü toprak bekliyor. Millet Meclisini dolduran ağalar, köylüyü ebediyen topraksız bırakmak için kanun üstüne kanun çıkarıyorlar. Gazetelerin sayfaları, toprak yüzünden işlenen cinayetlerle, topraksız köylülerle ağalar arasındaki kavgalarla dolu.

Atatürk şöyle demişti: *«Ey kahraman Türk kadını, sen yerde sürünmeğe değil, omuzlar üzerinde göklere yükselmeye lâyıksın!»*

Gerçekte ise, omuzlarımızda yükselttiğimiz kadınlar, Koca Şair'in deyimiyle «soframızdaki yeri öküzümüzden sonra gelen» değil mi? «Dağlara kaçırarak, uğrunda hapis yattığımız» değil mi? Jandarma - ağa baskı ve terörü altında bunalarak: «Allah canımızı alsın da kurtulalım, nerdesin allahım, eğer varsan, niçin görmüyorsun halimizi?» diye feryat eden kadınlarımız! Ve hâlâ, kadınlarımızın %90-ı ümmi. Ve hâlâ doğum yapan her 100 kadınımızdan 20-si dünyaya getiremediği çocuğu ile birlikte ölüp gidiyor...

Çağdaş uygarlığın neresindeyiz?

Atatürk, «Memleket behemahal asrî, medenî ve yenilik taraflısı olacaktır. Bizim için bu, hayat dâvasıdır» diye haykırmıştı.

Atatürkün 26-ncı ölüm yılında, sesi hâlâ kulaklarımızda çınlıyor. Ama işte o kadar. 26 yıldır, yenilik diye diye bütün yenilikler tepelendi. 160 yıl önce Fransız derebeyi ve aristokratlarının astıkları Babeuf'ü, dilimize çevrilen birkaç yazısından ötürü, Türkiyemizde ikinci defa asmaya çalışıyorlar. Yeniliklerin kaynağı olan özgür düşünceyi sınırlarımızdan içeri sokmamak, bu memlekette yaşatmamak için tepiniyorlar. *«Hayatta en hakiki mürşit ilimdir»* parolasını, «Hayatta en hakiki mürşit şeriat kanunlarıdır» şekline sokmaya çabalıyorlar.

Halkçılık ve sosyal adalet:

Atatürk diyordu ki: «... *Meclis, Türkiye halkının hayat ve istiklâlini biricik gaye bilir. Bu gayeye, Türkiye halkını, emperyalizmin ve kapitalizmin zulmünden ve taassubundan kurtarmak, kendi irade ve hâkimiyetinin sahibi kılmakla varabileceği kanaatindedir. Meclis, halkın öteden beri mâruz bulunduğu sefalet sebeplerini yeni icraat ve teşkilâtla kaldırmayı, bunun yerine refah ve saadeti getirmeyi başlıca hedef sayar. Binaenaleyh, toprak, maarif, adliye, maliye, iktisat ve evkaf işlerinde ve diğer bütün meselelerde içtimaî uhuvvet ve teavünü (sosyal adalet ve yardımlaşmayı) hâkim kılarak, halkın ihtiyaçlarına göre, teçhizat ve tesisatı vücuda getirecektir. Bunları, adına Halkçılık dediğimiz yoldan giderek gerçekleştireceğiz. Halkçılık, esareti, reayalığı, derebeyliği, emperyalizmi, istibdadı, şovinizmi, taassubu, hülâsa hürriyete ve eşitliğe aykırı ne kadar kurum varsa, hepsini ortadan kaldırmaya çalışan bir ülküdür. Bir esirin efendisine, bir yarıcının ağasına, bir amelenin patronuna, bir cahilin bir aydına eşit olmaması doğal eşitsizlik midir? Yoksa insanların suni olarak meydana getirdikleri esaret, serflik, mülkiyet, miras gibi sosyal kurumların sonuçları*

mıdır? Şüphesiz, bunlar doğal eşitsizlikler değildir. Halkçılığın en büyük hedefi, bu suni eşitsizlikleri ortadan kaldırmaktır. Eşitlik ülküsünün hükümran olduğu bu halkçılık devrinde, artık sosyal eşitsizliklerin devamı caiz görülemez. Halkçılık devri, toplumların siyasi tekâmülde eriştikleri en son, en yüksek merhaledir. Bu merhalede, sosyal eşitsizliklerin kaldırılması en esaslı şarttır.»

Atatürkü anlamak ve savaşmak gerek:

Cumhuriyetin kurucusu Atatürkü işte bu fikir ve ilkeleriyle anlamak gerek. Gerçek Atatürkçülük bunu gerektirir. Yoksa, O'nu her ölüm yıldönümünde yeniden öldürmeyi değil . . .

Atatürk: *«Benim nâçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır; fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar olacaktır.»* demişti. Atatürk, bu sözüyle, cumhuriyetin amacına ulaştırılması için çetin bir mücadele gerektiğine işaret etmiş, devrimci güçlerin önünde cumhuriyet düşmanı gericilere karşı büyük bir mücadele ödevi durduğunu hatırlatmıştır. «Cumhuriyetin ilelebet payidar» kalması kendiliğinden olmaz. Onu payidar kılacak güçlerin sürekli, aralıksız çalışmaları, uyanık olmaları gerekir. Uyanıklık da yetmez. Uyanık insanların, güçlerin birliği olmazsa, teşkilâtlı cumhuriyet düşmanları karşısında tek tek yenilip ezilmek kaçınılmaz olur. Bu gerçeği çok iyi görmüş olan Atatürk şunları söylemişti: *«Mukaddes bir idealin tecellisi olan Cumhuriyete, asri harekete karşı cehil ve taassup ve her nevi husumet ayağa kalktığı zaman, bilhassa terakkisever ve cumhuriyetçi olanların yeri, hakiki terakkici ve cumhuriyetçi olanların yanıdır. Yoksa mürtecilerin ümit ve faaliyet menbaı olan saf değil . . .»*

Bugün gerçek Atatürkçüler, 42 yıl önce olduğu gibi, emperyalizme, sömürücü kapitalizme ve onların içerdeki yerli ortaklarına karşı ikinci bir bağımsızlık savaşı yapıyorlar. Atatürkün «tam istiklâl» yolunda yürüyor ve savaşıyorlar. Bu savaşta, bütün «terakkisever ve cumhuriyetçilerin» yeri, «hakiki terakkici ve cumhuriyetçi olanların yanıdır.»

Atatürkü, O'nun eserlerini, fikirlerini, ilkelerini böyle anlayıp değerlendirirsek ve O'nun açtığı savaş yolundan gidersek Atatürkçü oluruz.

V. Müşküleli

TÜRK-SOVYET MÜNASEBETLERİ ÜSTÜNE

Türk-Sovyet münasebetlerindeki son gelişmeler memleketimize ferahlandırıcı bir hava getirdi. Atatürkün ölümünden sonra, özellikle son onyedi yıldan beri izlenen dış politikanın bedelini memleket çok pahalı ödedi.

Başta Sovyetler Birliği olmak üzere bütün komşu memleketlerle, ve barış içinde yaşamak istiyen herkesle dostluk münasebetlerine dayanan Atatürkün dış politikası, bazılarının sandığı gibi, zamanın gerektirdiği geçici bir politika değildi.

Milli Mücadelenin başlarında (23 Nisan 1920) toplanan Büyük Millet Meclisinin dış politika alanında ele aldığı ilk iş, Sovyet Rusya ile münasebet kurmak, emperyalizme karşı savaşta yardım istemek olmuştur. Lenin'e gönderilen telgrafta, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bütün ezilmiş halkların kurtuluşu için Sovyet Rusya ile yanyana mücadeleye hazır olduğu bildiriliyordu.

Aynı yılın Haziran ayında Sovyet hükümetinin Atatürk'e yolladığı telgrafta şöyle deniyordu: «Sovyet Hükümeti, bağımsızlığı uğrunda Türk halkının giriştiği kahramanca mücadeleyi çok büyük bir ilgiyle takip etmektedir. Sovyet Hükümeti, Türkiyenin bu zor günlerinde Türk ve Rus halklarını bağlıyacak sağlam bir dostluğun temelini atmakla bahtiyardır.»

Atatürkün bu telgrafa verdiği cevapta şu satırlar var: «Kendi esaret zencirlerini kırmakla yetinmiyerek, bütün dünya halklarının kurtuluşu için iki buçuk yıldan fazla bir zamandan beri mücadele eden, zulmün yeryüzünden ebediyen kaldırılması için ölçüsüz ıstıraplara coşkun bir heyecanla katlanan Rus halkına karşı Türk halkının duyduğu derin hayranlık hislerini ifade etmek benim için büyük bir bahtiyarlıktır.»

Moskovadan Ankaraya 10 milyon altın ruble gönderildi; Türkiyeye Sovyet Rusyadan silâh ve cepane sevkiyatı başladı.

İşte Türk halkının «Karagün dostu» dediği Sovyetler Birliğiyle Türkiye arasındaki dostluk bu şartlar içinde kuruldu, ve gelişti. 16 Mart 1921 — de imzalanan «Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması», Sovyet Rusyadan başka hiçbir devlet tarafından henüz tanınmamış olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümetinin milletlerarası otoritesini yükseltti. Atatürk, Lenin'e yazdığı bir mektupta: «Milli bağımsızlık mücadelesinde, Türkiye için en kuvvetli destek olan Federatif Rus Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti ile kardeşlik ittifakı, büyük kurtuluş gayelerine ulaşma yolunda muazzam bir garantidir.» diyordu.

Karşılıklı güvene dayanan «Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması»nda emperyalizme karşı mücadelede dayanışma lüzumu belirtildi; her iki taraf, taraflardan birine karşı olan hiçbir anlaşmaya girmemeyi üzerine aldı. Sovyet Rusya, kapitülâsyon rejiminin Türkiyenin gelişmesini engellediğini, egemenliğini bozduğunu belirtti; Türkiyenin emperyalistler arasında taksimi hakkında Çarlığın gizli anlaşmalarını açığa vurdu ve hükümsüz ilân etti.

1921-de Atatürk Sakarya zaferini Büyük Millet Meclisine bildirirken şöyle demişti: «Biz Rusya ile dostuz. Çünkü, Rusya milli haklarımızı herkesten evvel tanıdı, milli varlığımıza hürmet gösterdi. Bu vaziyette, Rusya, bugün olduğu gibi yarın da ve her zaman için Türkiyenin dostluğundan emin olabilir.»

Uzun yıllar bu dostluğu kimse bozamadı. Her iki devletin başında halkların gerçek iradelerini, hayatın zaruretlerini dile getiren iki büyük adam vardı. Onlardan sonra iki memleket arasındaki münasebetlere düşen gölge emperyalistlerden başka kimseye bir çıkar sağlamadı.

Bir yandan İngilterenin Musul meselesinden Türkiyeyi harpla tehdit etmeğe başlaması, öte yandan faşist İtalyanın Türkiyenin belli bölgelerinde gözü olduğunu açığa vurması, 1925 yılında Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında yeni bir «Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması» imzalanması lüzumunu doğurdu. Bu anlaşma şimdi yürürlükte değildir.

Türk-Sovyet dostluğunun hüküm sürdüğü yıllarda milli ekonomimiz hızla gelişti. Milli sanayiimizin kalkınmasında Sovyetler Birliğinin yardımlarını unutamayız. Milletlerarası meselelerde Türk-Sovyet işbirliğinin hüküm sürdüğü yıllar, memleketimizin milletlerarası itibarının en yüksek olduğu yıllardır. Bu yıllar aynı zamanda Türkiyede ileri reformların güvenle gerçekleştirildiği yıllardır; emperyalizme destek olan gerici çevrelerin susturulduğu, sindirildiği yıllardır.

İlerici Türk basını, Türk halkının gerçek isteklerini ifade ederek, bir müddetten beri dış politikanın yeniden gözden geçirilmesi, Sovyetler Birliğiyle münasebetlerimizin düzeltilmesi üzerinde ısrarla duruyor. Son zamanlarda bu alanda oldukça ileri adımlar atıldı. Geçen yıl Senato Başkanı Ürgüplü'nün başkanlığında bir parlâmento heyetimiz Sovyetler Birliğini ziyaret etti ve memlekete çok olumlu intıbalarla döndü. İki memleket arasında kültürel temaslar biraz daha sıklaştı. Dışişleri Bakanı Erkin'in Sovyetler Birliğine yaptığı ziyaret Türk-Sovyet dostluk münasebetlerinin yeniden kurulması yolunda önemli ve ciddi bir başlangıç sayılabilir. Bu ziyaret sırasında iki memleket arasında dostluk münasebetlerinin yeniden kurulması, ticari münasebetlerin geliştirilmesi kararlaştırıldı. iyi komşuluk münasebetlerinin geleceği üzerinde görüşüldü ve bir kültürel ve bilimsel münâsebetler anlaşması imzalandı. Bu, Atatürkün «Yurtta sulh, cihanda sulh» politikasına, geleneksel Türk-Sovyet dostluğuna doğru atılmış ümit verici bir adımdır.

Gözlemci

ATATURK İÇİN DEDİLER Kİ . . .

«Atatürk ölmemiştir ve ölmiyecektir. Ölüm yıldönümlerinde Ata'nın ölümüne ağlıyanlar görüyorum. Ata'nın ölümüne ağlamamalıyız. Onun milletimize gösterdiği ışıklı yoldan ayrılır ve gençliğin şahsında millete emanet ettiği dâvaya ihanet edersek, işte o zaman Atatürke değil, kendimize ağlamalıyız.»

Cemal Gürsel

*

«. . . İki Atatürk vardır. Ölen Atatürk, ölmiyen Atatürk. Yaşıyanlar arasında hâlâ hükmünü yürüten bir Atatürk vardır ki, O'nu hiç kimse, hattâ ölüm bile

öldürememiştir. Öldüremiyor, çünkü hayatta iken.... koyduğu esaslar değişmez prensiplerdir.

Türk İstiklâl Harbinde, esir milletlerin hürriyet savaşlarını teşvik edici bir tarih olayı görmemek için gözler kör, vicdanlar sağır olmalıdır. Atatürk, devrimizde, milletlerini esirlikten kurtarmak istiyenlere, kurtuluş savaşlarına örnek olmuştur. O'nu işte bunun için bütün dünya seviyor.

Türk gençliği, bugün de yarın da, ancak O'nu ve ölmiyen fikirlerini tanıdığı nisbette milli ve medeni olacaktır.»

Hasan Âli Yücel

★

«... Atatürk, vatanını canından aziz bellemişti. Kölelikten, kölecilikten nefret eder, insan onurunu her şeyin üstünde tutardı. İktisat alanında varlığını ispatlıyamamış bir milletin özgür yaşıyamıyacağı gerçeği, O'nu bu yönden daima uyanık tutmuştu ... Ulusunu, bütün insanlığın kopmaz ve ayrılmaz bir parçası kabul ediyordu.»

Faik Üstün

★

«Atatürkçülüğü bir bilim adamı gözüyle inceliyebilmek, bugünün Türkiyesinde aynı zamanda bir cesaret işidir. Biz bu bilimsel incelemelerden Atatürkün daha güçlü çıkacağına inananlardanız.

Atatürk milliyetçi idi. Bu, Osmanlı ümmetçiliğine karşı ileri ve solda sayılan bir fikirdir.

Atatürk lâik idi. Bu, din devleti düşüncesine karşı ileri ve solda bir fikirdir.

Atatürk devletçi idi. Bu, yabancı şirketlere imtiyazlar veren liberal görüşe karşı ileri ve solda bir fikirdir.

Atatürk halkçı idi. Bu, imtiyazlı sınıflar taşıyan düşünceye karşı ileri ve solda bir fikirdir.

Atatürk cumhuriyetçi idi. Bu, padişahçılık fikrine karşı ileri ve solda bir fikirdir.

Atatürk müsbet bilimci idi. Bu, hurafelere dayanan yobaz düşünceye karşı ileri ve solda bir fikirdir.

Bütün bunlar gösteriyor ki, Atatürk ve Atatürkçülük, belirli bir devirde, belirli ileri fikirleri gerçekleştirmek gayretinden doğmuştur.

Bugünkü Türk gençliği artık Atatürkü, Atatürkün yanında yaşamış olanların kırık-dökük hâtıralarında değil, ilmin terazisinde değerlendirmek zorundadır.»

İlhan Selçuk

★

«Atatürk, halkçı bir eğitim görüşüne sahipti. Okulların yalnız belirli bir azınlığın çocuklarına değil, bütün halk çocuklarına açık olması gerektiğini söylüyor ve şöyle diyordu: «Bu memleketin asıl sahibi ve toplumumuzun esas ünsuru köylüdür, ki bugüne kadar eğitimden yoksun bırakılmıştır. İzliyece-

ğimiz eğitim politikasının temeli, köylünün cehaletten kurtulması olacaktır.» «. . . Aradan yıllar geçti. Onbeş bin köyümüzde okul yok. Halkın %65-i okur yazar değil. Eğitimde sosyal adaletten kilometrelerce uzaktayız. Atatürkün halkçı eğitim felsefesine hâlâ ulaşılmamıştır.»

Behzat Ay

★

«. . . Atatürk için hürriyet, teorik ve basit bir kavram değildir. Atatürk için temel hürriyet, düşünce hürriyetidir. Bu da hür olarak düşünmektir. İnsanı hür olarak düşünmekten alıkoyan engeller kaldırılmadıkça, vatandaşın sahip bulunduğu siyasi hürriyetlerin de teminatı yok demektir.»

Prof. Enver Ziya Karal

★

«Atatürkü yaşamak, onun adına gümbür gümbür söylev vermek, «senin yolundan gidiyoruz Atam» demek değildir.

Çevremizi bir sis gibi ortaçağ düşüncesi sarmış. Bir ortaçağ taassubu, gerçeğe başkaldıran bir duvar gibi dikiliyor karşımıza.

Atatürkü, severek ve anlıyarak yaşamalı, devrimlerini yaşatmalıyız. Kemalist geçinen, bu ağızla şarlatanlık yapıp salt kendi çıkarını düşünenle, O'nun yapıtına en büyük kötülüğü yapan yalancılar, nankörler gibi değil . . .»

M. Alptekin

«. . . Sen et ve kemik olarak değil, fakat ruh ve iman olarak yaşıyorsun Medeni varlığımızın temeli, inkılâpların ve onların devam ve teminatı olan 27 Mayısın uyanık bekçileri, güvendiğin Türk gençliği, bütün zinde kuvvetler nöbet başındadır. Bu güçler, eserlerine ve 27 Mayısa ihanet edilmesine, bu sevgili yurdun, ve gerçekçi bir anlayışla bağlı oldukları demokrasinin muhteris politikacılar elinde ihtiras oyuncağı olmasına asla müsaade etmiyecekler dir.»

Prof. Hüseyin Naili Kubalı

★

«. . . Atatürk devrimleri adını verdiğimiz hareket nedir? Türk milletini, yüzyıllar boyunca yerinde saydırmış geri ve kokmuş bir düzenden, çağdaş medeniyetin ortak malı olan «hür düşünme ve hür yaşama» düzenine geçirme gayretidir. İşte bunun içindir ki, Atatürk, düşmanı yurttan kovup çıkardıktan sonra, bundan da çetin bir savaşa girişmiştir: Geriliğe karşı topyekûn savaş! Bugün de devam eden savaşımız budur. İlerinin geriyle, bilginin cahillikle, aydınlığın karanlıkla savaşı. . . .

Karagücün bu kadar teşkilâtlı olduğu bir sırada, Atatürk çocuklarına düşen, küçük, basit düşünce ve görüş ayrılıklarını bir yana bırakarak, tek ve

kutsal ülkü uğrunda elele yürümektir. Ancak sımsıkı kenetlenmiş bir el ve işbirliğiyledir ki, Atatürk düşmanlarını sindirmek, Atatürk yolunda ilerlemek mümkün olabilir.»

Yaşar Nabi

★

★

«. . . Bağımsızlık serüvenimize Mustafa Kemal'le başlamıştık. O, bağımsızlığı kurtarmak, kazanmak yetmez, onu korumak, savunmak, her gün yeniden kazanmak gereklidir, diyordu.

Bağımsızlık bir devrim ilkesi olduğuna göre, bağımsızlık gibi devrim de eş anlamda sürerler. Devrim bitti, değişimler sona erdi demek, bağımsızlığın donduğunu söylemek demektir. Bağımsızlığı donduran, bağımsızlığı her gün yeniden kazanmıyan, bağımsızlığı yitirir.

Atatürkün en güzel ilkesi bağımsızlıktır.

Devrimi alıp sonsuza değin götüreceğim. Oluşlar, değişimler toprağında bağımsızlığın temellerini her gün yeniden öreceğim. Bu hazineyi elimden almak istiyen iç korsanlara, dış korsanlara karşı direteceğim. Yeni bir bağımsızlık savaşı vereceğim.

Devrimci olarak Mustafa Kemale verdiğim söz budur.»

Ceyhun Atuf Kansu

ATATÜRKTEN HÂTIRALAR

Sivas Kongresi sıralarında, delegelerden Mazhar Müfid 'in bir defteri varmış, Mustafa Kemalle konuştukça, anılarını bu deftere yazarmış. Bir gün Mustafa Kemal «Bu defterin bu yaprağını kimseye göstermiyeceksin» diye öğütledikten sonra, ona şunları yazdırmış:

«Zaferden sonra hükümet şekli Cumhuriyet olacaktır. Bu bir. Padişah ve Hanedan hakkında zamanı gelince gereken işlem yapılacaktır. Bu iki. Örtünme kalkacaktır. Bu üç. Fes kalkacak, uygar uluslar gibi şapka giyilecektir. Bu dört. Lâtin harfleri kabul edilecektir. Bu beş.»

Mazhar Müfid bu beş maddeyi yazdıktan sonra, «Cumhuriyeti ilân edelim de, üst tarafı yeter» diye defterini kapatır.

Ama yıllar sonra, Atatürk şapka devrimini yaparak Kastamonu' dan döner; bir otomobille eski Meclis binası önünden geçerken, kapının önünde Mazhar Müfidi görür. Mazhar Müfid gözlerine inanamaz: Atatürkün ve onun yanında oturan Diyanet İşleri Reisinin başında birer şapka vadır. Yani Atatürk, ken-

disini karşılamaya gelenler arasındaki Diyanet İşleri Reisine de şapkayı giydirmiştir.

Atatürk, kendisini hayretle seyreden Mazhar Müfidi hemen yanına çağırır ve sorar:

«Azizim Mazhar Müfid bey, kaçıncı maddedeyiz, notlarına bakıyor musun?»

★

Yıldırım Orduları Grupu Komutanlığından ayrılan Mustafa Kemal, 13 Kasım 1918 de İstanbula geldi. O gün, İtilâf Devletleri donanmaları da İstanbul limanına girip demirlemişlerdi. Mustafa Kemal, renk renk bayraklarla süslenmiş harp gemilerinin arasından köhne bir motorla geçerken, telâşsız ve iman dolu bir sesle:

— Bunlar geldikleri gibi giderler! dedi.

★

İlk Mecliste bir gün lâiklik söz konusu oluyordu. Gazi Mustafa Kemal o gün Meclis'e başkanlık ediyordu. Meclis'in tanınmış din bilginlerinden bir milletvekili kürsüye geldi. Alaylı bir tavırla:

— Arkadaşlar, bir lâikliktir gidiyor. Affedersiniz, ben bu lâikliğin mânasını anlıyamıyorum.

Diyerek söze başlarken, başkanlık makamında bulunan Mustafa Kemal dayanamamış, oturduğu yerden elini kürsüye vurarak:

— Adam olmak demektir, hocam, adam olmak! demişti.

★
★

Zamanın Adalet Bakanı, Atatürkün önüne bir dosya getirdi.

— Efendim, dedi, bu dosya, köylü sigarasının kötülüğünden yakınan bir köylüye aittir. Yakınması sırasında, size gıyaben ve lisanen hakaret etmiştir. Hakkında dâva açalım mı, açmıyalım mı?

Atatürkün cevabı şu oldu:

— O köylünün yerine olsam, belki ben de dil sürçmesi ile aynı duruma düşerdim. Eğer köylü sigarası, o vatandaşı böylesine yakındıracak kadar kötüleşmişse, önce buna sebep olanlar hakkında kovuşturma yapılmalıdır.

★

İstiklâl Savaşına başladığı sıralarda Mustafa Kemale dediler ki:

«Nasıl olur, ordu yok?»

«Yapılır.»

«İyi ama, bunun için para lâzım, o da yok.»

«Bulunur.»

«Diyelim ki bulduk. Ama düşmanlarımız hem büyük, hem çok.»

«Olsun, yenilir.»

★

1923 ten sonra bir gece, bir toplulukta, Atatürkün doğum tarihi üzerinde tartışılıyordu. Kimisi Atatürkün 1880 de, diğer bir kısmı ise 1881 de doğduğunu ileri sürüyordu. Tartışmanın uzadığını gören Atatürk, o topluluktaki bir genç tarih öğretmenine sordu:

«Doğum tarihimi sen söyle!»

Öğretmen duraklamadan cevap verdi:

«19 Mayıs 1919.»

Atatürk tartışmayı keserek ayağa kalktı: «İşte benim doğum tarihim budur.»

★

Bir gün Orman Çiftliğinden Çankayaya dönüyordu. Muhafız Taburu erlerinin çayırda güreştiklerini görünce, otomobilini durdurdu. İndi. Erlere yaklaştı. Ter içindeki pehlivan Memetçiğe sordu:

«Benimle de güreşebilir misin?»

«Güreşemem, Gazi Hazretleri...»

Atatürkün neşesi üstündeydi:

«Güreştiğimizi farzetsek, diye üsteledi, hangimiz yeneriz?»

«Ben başpehlivanımızı yenemem, dedi Memetçik, çünkü zatınız düşmanı yendiniz.»

Atatürk gülümsedi:

«Ben de seni yenemem Memo!, çünkü düşmanı sen yendin!»

★

İngiliz Kralı Edward ile yemek yerken, bir garson tabağı yere düşürür. Herkes mahcup ve şaşkın bakınırken, Atatürk şöyle der:

«Ekselâns, bu millete her şey öğretilir, fakat uşaklık asla!»

FES, ŞAPKA VE KAFA

«Atatürk'ün 1928 de bir Ege şehrini ziyaretinden notlar.»

Ziyafet sofrası .. Gazi .. Etrafında Belediye Başkanı ve ileri gelenler .. O'nunla «sayenizde» demeden konuşulmıyacak diye önceden herkesi öğütlemişlerdi.

Gazi bir ara Belediye Başkanına sordu:

«E Ali Rıza bey, şapka reformu nasıl karşılandı burada?»

«Şapkanın forumu gayet iyidir, hoştur sayenizde, Paşa hazretleri .. Yalnız tekerlek şapkalar biraz pahalı düştüğünden, köylü-kentli daha ziyade kaskete alışıyor.»

«Ayak direyen olmadı mı?»

«Her ne kadar olduysa da, Paşam, bunlar şapkanın ekmekten de ileri bir cumhuriyet forması olduğunu takdir edemiyen cahillerdir. Böylelerini festen vazgeçirmek elbet kolay olmadı. Fakat, sayenizde, Belediye zabıtasının eline bir makas verdik. Pazara gelen köylünün heybesinde koynunda, kasketinin altında, neresinde bulduysak doğradık fesleri. Böyle böyle kökünü kuruttuk sayenizde. Yalnız . . .»

«Evet, yalnız?»

«Bilmem ki nasıl arzetsem zatınıza . .»

«Açık söyleyin.»

«Yalnız inatçının biriyle başa çıkamadık, Paşam.»

«Kimdir o?»

«Saatçi Ali derler, bir cahil. Gerçi ustalıkta üstüne yoktur. Saati gözbağcı gibi havanda dövüp de eline verseniz, ertesi gün fabrikasından yeni çıkmış gibi onarır ama, bir adam şapka giymedikten sonra ustalığı kaç para eder!»

«Hâlâ fesle mi dolaşır yoksa?"

«Hayır, Paşa hazretleri, dolaştırmıyoruz, amma şapkayı da giydiremedik bir türlü. Dükkânını da kapadı. Çekildi evine. «Şapka kanunundan gayrı her şeye, herkese kapım açıktır" dermiş. Müşterileri de evine gidiyorlar şimdi. O da sokağa çıkmıyor.»

«Hiç mi?»

«Haftadan haftaya bağına gidiyor belki yalnız. Lâkin başındaki sargının altında yine fes.»

«Yaman adammış . .» — Rakısından bir yudum daha aldı Gazi — «Çağırtın şunu!»

Haber saldılar hemen. Ama Paşa şimdi Saatçi Ali'yi un-ufak eder diye ağaları da bir korku aldı.

. . . Neden sonra, Saatçi Ali geldi, dediler. Kapıda görünen yaşlıca adamcağızın titrediği belliydi. Gazi hiç o yana bakmıyordu. Ali efendi ürkek adımlarla yaklaştı. Terden alnına yapışan ve biraz da kulaklarının üstüne yığılan seyrek saçlarında fırdolayı fes izi. Kaşık kadar ufak, çiçekbozuğu yüzünde kireç ağartısı. Gırtlak çıkıntısının altında cançukuru tup tup atıyor. Gösterdikleri iskemleye tutunmasaydı düşecekti.

«Buyur Ali efendi,» dedi Gazi, «otur bakalım.»

Saatçi oturdu. Ta kapıdan girerken başından sıyırıp aldığı sargıyı elinde sımsıkı tutuyordu.

«Seninle külâhları değişeceğiz!» diye başladı Gazi. «Ama kavga edeceğiz demek istemiyorum. Senin külâhı ben alacağım, benim külâhı da sana armağan edeceğim. Anladın mı?»

Soluk benzine biraz kan yürümeye başladı hele Saatçinin.

«Anladım . . .» diyebildi.

«Yani ben şapkamı sana vereceğim . . (Alıverin benim şapkamı!) — Yâver koştu — «Ama sen de şu sargının içindeki fesini bana . . .»

Ali efendi gerçekten fesiyle gelebilecek kadar yüreklilik göstermişti. Çıkarıp koydu Gazinin önüne. Yâverin getirdiği Borsalina şapkayı da fesin yanına koydular.

«Eeee, işte koyduk külâhlarımızı önümüze, Ali efendi. Haydi şimdi düşünelim: Hangisi iyi bunların?»

«Cevap vermemize izin var mı Paşa hazretleri?»

«Elbet. Soruyorum ya . . .»

«Bu işin ucunda ip mip yok ya Paşam?»

«Daha da neler!»

Ali efendi besmeleyi içinden çekerek başladı:

«Şapkanızın da zatınız gibi başım üzre yeri var, Paşam. Lâkin, kerem edin de, bendeniz yine kendi fesimi giyeyim.»

«Neden?»

«Çünkü, içinde zatınızınki gibi kafa, o kafanın içinde de zatınızınki gibi akıl olmadıktan sonra, ha fes giymişim, ha şapka, hepsi birdir.»

Gazi'nin yüzü fes gibi kırmızıya kesti. İncecikten gülümsüyordu. Ali efendi daha da yüreklendi:

«Eğer bendenizde de böyle kafa olsaydı, elbet Belediyecilerden evvel bunu kendim doğrardım da, bizim hatuna verirdim, mutfakta tencere tutacağı yapsın diye. Malûm ya, Hoca Nasreddin'in dediği gibi, okumanın kerameti kavukta değil. Benim bu eski kafa şapkayla da yenilenmez; amma sözgelişi zatınız şimdi bu fesi giyseniz de yeni kafanız eskimez . . . İşte bundan ötürü, haddimiz olmıyaraktan ve de bu işe ters başlandı gibime geldiğinden, bendeniz çekiliverdim eve. Zaten şurda kaç yıllık ömrüm kaldı ki dedim . . Gayrı ötesini zatınız bilirsiniz. Boynum kıldan incedir . . .»

Gazi artık bir şey söylemeden, bir el işaretiyle «alın bunu götürün» dedi. Saatçi kalktı. Fese uzansın mı, bıraksın mı, ikiledi. Paşa kendi eliyle alıp verdi fesi. Sonra Ali Rıza beye döndü:

«İlişmeyin bu adama.» dedi, «yalnız sokakta fasli gezip de kötü örnek olmasın.»

F. E.

N. Hikmet

BÜYÜK TAARRUZDAN ÖNCEKİ GECE

Kocatepe yanık ve ihtiyar bir bayırdır.
Ne ağaç, ne kuş sesi, ne de toprak kokusu vardır,
Gündüz güneşin,
  yıldızların altında kayalardır.
. . . . . .
Kayalıklarda şayak kalpaklı nöbetçi,
okşıyarak gülümsiyen bıyığını,
seyrediyordu Kocatepeden
  dünyanın en yıldızlı karanlığını . . .
. . . . . .
Dağlarda tek tek
  ateşler yanıyordu.
Ve yıldızlar öyle ışıltılı,
  öyle ferahtılar ki
şayak kalpaklı adam,
  nasıl ve ne zaman geleceğini bilmeden,
güzel ve rahat günlere inanıyordu.
Ve Kocatepede gözetleme yerinde,
  gülen bıyıklariyle duruyordu ki mavzerinin yanında
  birdenbire beş adım sağında O'nu gördü.
Paşalar O'nun arkasındaydılar.
O, saatı sordu.
Paşalar, «Üç» dediler.
Sarışın bir kurda benziyordu.
Ve mavi gözleri çakmak çakmaktı,
Yürüdü uçurumun başına kadar,
eğilip durdu.
Bıraksalar,
  ince, uzun bacakları üstünde yaylanarak
ve karanlıkta akan bir yıldız gibi yanarak
  Kocatepeden Afyon ovasına atlıyacaktı.

(Kuvvayı Milliye Destanı'ndan)

★

Attilâ İlhan:

MUSTAFA KEMAL

– Dağ başını efkâr almış,
Gümüş dere durmaz ağlar. –
Gözyaşından kana kesmiş gözlerim;
Ben ağlarım, çayır ağlar, çimen ağlar,
Altmışüç ilimiz, altmışüç yetim.
Yıllar gelir geçer,

Her geçen seni bizden parça parça götürür.
Mustafam, Mustafa Kemalim!

Sen elbette bilirsin, bilirsin Mustafa Kemal.
Elsiz ayaksız bir yeşil yılan
Yaptıklarını yıkıyorlar Mustafa Kemal.
Hani bir vakitler Kubilâyı kestiler.
Çün buyurdun, kesenleri astılar,
Sen uyudun, asılanlar dirildi
Mustafam, Mustafa Kemalim!

Ankaranın taşına bak!
Tut ki baktım, uzar gider efkârım
Çayır ağlar, çimen ağlar, ben ağlarım.
Gözlerimin yaşına bak!
Ankara Kalesinde, Rasat Tepede
Bir akça şahan gezer dolanır
Yaşın yaşın mezarını aranır
Şu dünyanın işine bak
Mustafam, Mustafa Kemalim!

*

Ceyhun Atuf Kansu:

ATATURKE DİLEKÇE

Atatürk halimi sana arzederim:
Benim sana şudur şikâyetim,
Bir gurbet mi ki bana memleketim?
Bir sinsi korku peşimizde.

Kuvvayı Milliyeden başlamışken andımız,
Dosyalara geçmiş garip adımız,
Sokak başı çelmede ayağımız,
Polisler peşimizde.

Senin harflerinden Nutku okuduk,
Ülkün dedik başımızda taşıdık,
Senin gibi halkı sevdik, yanlış mı yaptık,
Kara damga peşimizde.

Aman dedik, Anadolu halk dedik,
Köylerinden kentlerine uyan dedik, kalk dedik.
İnsanca yaşamak bize hak dedik,
Ortaçağdır peşimizde.

Çağır Atam çağır bir gün yanına,
Curnalcı başının sor ki kastı ne?
Ben derim, göz dikmiş hamlelerine,
Abdülhamit peşimizde.

Buyur et ki, alakoyun, karakoyun seçile,
Gömleğindir sırtımızda karşılanır suç ile,
Önümüzden çekilsinler senin yolun açıla,
Umutsuzluk peşimizde.

Atatürk, sana budur benim dilekçem
Çözsünler ayaklarımı ardından geleceksem,
Özgür düşünüp söylemiyeceksem,
Ko, gelsin bütün kurtlar peşimizde.

Bir gün olur ben bu ilden gidersem,
Mezarımda Dadaloğlu yurt çiçeği bitersem,
Senin yanın, boz toprakta yatarsam,
Çürür gider kâğıt dosya peşimizde.

Âşık Veysel gözyaşını koymuş pul diye
Ben de aldım koydum şu belâlı başımı,
Haydi mektup, Atatürkü bul diye.

★

H. Yağcıoğlu

ATATÜRKÜ SEVMEK

Bırak artık o yıpranmış şeyleri
O çelenkmiş, yakaya rozetmiş falan filân
O bayramlık riyaları tarih değiştirdiğin,
Atatürkü sevmek mi istiyorsun
Işığını yaymak mı
Aç gözlerini uyan.

Köylere koş
Büyük kentin gecekondu mahallelerine
Okulsuz, ışıksız, susuz o cehennemlere
Elinden tutmanı istiyor senin koş
Atatürkü sevmek bu
Gerisi yaldızlı yalan
Boş.

İnanma o cek, cak, cuklu dolmalara
Milletin karnı tok yalanlara
Kırk kişi mi var bir sınıfta
Atatürkü sevmek bu
Ekmek kadar kutsal mı kitap
Orda işte, orda koş
Gerisi yaldızlı yalan
Boş.

Sana dalkavuklar komünist desin aldırma
Boşver satılmışların çıkarlı sevgisine
Atatürk ışığından korkuyor onlar çünkü
Milletin uyanmasından korkuyor onlar
Birer balon hepsi boş
Kalk yoklukların öptüğü alın
Bırakma sömürmesine
Koş.

Asıl düşmanların içte ta yanında
Şu çığ gibi büyüyen ateş pahalılıkta
Bak milletin alçakça soyulmakta
And iç onlarla savaşmaya koş
Gerisi yaldızlı yalan
Boş.

Gidebiliyor musun köylere okul yapmak için
Su akıtabiliyor musun bozkırda masal çeşmelerden
Işık olabiliyor musun ha ilâç, doktor, öğretmen
Orda işte Anadoluda seni bekliyor koş
Atatürkü sevmek bu
Gerisi yaldızlı yalan
Boş.

ATATÜRKÜN ANLADIĞI TÜRK GENÇLİĞİ

Türk genci, inkılâpların ve rejimin sahibi ve bekçisidir. Bunların lüzumuna, doğruluğuna herkesten çok inanmıştır. Rejimi ve inkılâpları benimsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu, bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vadır demiyecektir. Hemen müdahale edecektir ve kendi eserini koruyacaktır. Polis gelecektir, asıl suçluları bırakıp, suçlu diye onu yakalıyacaktır. Genç, «polis henüz inkılâp ve cumhuriyetin polisi değildir» diye düşünecek, fakat asla yalvarmıyacaktır. Mahkeme onu mahkûm edecektir. Gene düşünecek, «demek Adliyeyi de ıslah etmek, rejime göre düzenlemek lâzım» diyecektir. Onu hapse atacaklar; kanun yolunda itirazlarını yapmakla beraber, Meclise telgraflar yağdırıp, haklı ve suçsuz olduğu için tahliyesine çalışılmasını, kayırılmasını istemiyecektir. Diyecek ki: «Ben iman ve kanaatimin icabını yaptım. Müdahale ve hareketimde haklıyım. Eğer buraya haksız gelmişsem, bu haksızlığı meydana getiren sebep ve âmilleri düzeltmek benim vazifemdir.»

İşte benim anladığım Türk genci ve Türk gençliği.

ATATÜRK
Bursa nutkundan

ATATURK DİYOR Kİ...

«... Türk milleti, hâkimiyetini, saltanata karşı isyan ederek kendi eline almıştır ... O, Cumhuriyet'i kurmaya azmetmiştir, bağımsız yaşamaya kararlıdır. Burada toplananlar, Meclis ve herkes, meseleyi böyle görürse, bence çok iyi olur. Yok, milletin bu tabii isteğini görmez, ille de şeriat, ille de hilâfet diye tuttururşanız, Cumhuriyet yine kurulur ve korunur, fakat ihtimal bu arada bazı kafalar da kesilir.»

★

«... Yaptığımız ve yapacağımız devrimlerin amacı, Türkiye Cumhuriyeti halkını tamamen modern ve bütün anlam ve şekliyle olgun bir topluluk haline getirmektir. Devrimlerimizin temel amacı budur. Bu gerçekleri kabul edemiyen zihniyetleri perişan etmek zarurîdir»

★

«... Biz ilhamımızı gökten ve gaipten değil, doğrudan doğruya hayattan almış bulunuyoruz. Bizim yolumuzu çizen, içinde yaşadığımız yurt, bağrından çıktığımız Türk milleti ve bir de Milletler Tarihinin binbir facia ve ıstırap kaydeden yapraklarından çıkardığımız sonuçlardır.»

★

«... Ulusumuzun güçlü, mutlu, ve kararlılık içinde yaşıyabilmesi için, devletin tamamen millî bir siyaset yürütmesi ve bu siyasetin iç teşkilâtımıza dayanarak tamamen ona uygun olması gerektir. Millî Siyaset dediğim zaman kastettiğim anlam şudur: Millî sınırlarımızın içinde, her şeyden önce kendi kuvvetimize dayanarak varlığımızı koruyup, ulusun ve yurdun gerçek mutluluğuna ve bayındırlığına çalışmak.»

★

«... Biz, istiklâlimizi emin bulundurabilmek için, bütünlüğümüzce bizi mahvetmek istiyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak istiyen kapitalizme karşı millî topluluğumuzca savaşmayı caiz gören bir mesleği takibeden insanlarız.»

★

«... Dış siyasetimizde, başka bir devletin haklarına saldırmak yoktur. Ancak hakkımızı, hayatımızı, ülkemizi, namusumuzu savunuyoruz ve savunacağız.»

★

«... Ulusun hayatı tehlike karşısında kalmadıkça, harp bir cinayettir.»
